

T E H N I Č K I   L E K S I K O N

TEHNIČKI LEKSIKON

A–Ž

LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD MIROSLAV KRLEŽA

LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD MIROSLAV KRLEŽA

GLAVNI RAVNATELJ
Tomislav Ladan

SVA PRAVA PRIDRŽAVA
COPYRIGHT BY ©
LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD MIROSLAV KRLEŽA
Zagreb

RAVNATELJ
Vlaho Bogišić

T E H N I Č K I   L E K S I K O N

GLAVNI UREDNIK
Zvonimir Jakobović

UREDNIŠTVO
Zdenko Jecić, Darija Domijan

JEZIČNI SAVJETNIK
Tomislav Ladan

JEZIČNO UREDNIŠTVO
Zdenka Hercegovac, Nada Vincek-Ayoub

LIKOVNO UREDNIŠTVO
Goran Petercol, Iva Ruszkowski

TAJNIŠTVO
Vera Korostilj
Nebesna Kragović

INFORMATIČKI SAVJETNIK
Damir Boras

INFORMATIKA
Zdravko Pondelak

GRAFIKA
Zlatko Čičak, Mijo Mišetić, Semir Resimović
prijelom
Branka Komadina
tehnička obradba
Olinka Knežević-Sandev, Iva Klobučar Srbić, Dubravka Šalić, Dubravko Veldić
korektura
Marijana Jelić, Štefica Perić
obradba ilustracija
Adamović Vlatka, Vesna Dumenčić, Blaženka Kahlina Vlahoviček, Gabrijela Romac
obradba teksta

CRTEŽI
Milovan Kavšek

KORICE
Goran Petercol, Iva Ruszkowski

UREDNICI STRUKA

- Benčić, dr. sc. Zvonko, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb (elektrotehnika i elektronika)
- Božičević, dr. sc. Juraj, redoviti profesor, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb (vođenje procesa, kibernetika i robotika)
- Budin, dr. sc. Leo, akademik, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb (računalstvo i informacijski sustavi)
- Čunko, dr. sc. Ružica, redovita profesorica, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb (tekstilstvo)
- Jakobović, dr. sc. Zvonimir, leksikografski savjetnik, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb (temeljne i uže struke)
- Jecić, dr. sc. Stjepan, akademik, professor emeritus, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb (strojarstvo i brodogradnja)
- Jecić, mr. sc. Zdenko, leksikograf, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb (temeljne i uže struke)
- Klemenčić, dr. sc. Aleksandar, professor emeritus, Građevinski fakultet, Zagreb (građevinarstvo)
- Knapp, dr. sc. Vladimir, redoviti profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb (nuklearna tehnika)
- Korlaet, dr. sc. Željko, redoviti profesor, Građevinski fakultet, Zagreb (promet)
- Krištafor, dr. sc. Zdenko, redoviti profesor, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb (rudarstvo, naftna i plinska tehnologija)
- Lapaine, dr. sc. Miljenko, redoviti profesor, Geodetski fakultet, Zagreb (geodezija)
- Magaš, dr. sc. Boris, akademik, professor emeritus, Arhitektonski fakultet, Zagreb (arhitektura i urbanizam)
- Maljković, dr. sc. Darko, redoviti profesor, Metalurški fakultet, Sisak (kemija, kemijsko inženjerstvo i metalurgija)
- Marić, dr. sc. Vladimir, redoviti profesor, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb (prehrambena tehnologija i biokemijsko inženjerstvo)
- Mikota, dr. sc. Miroslav, viši predavač, Grafički fakultet, Zagreb (grafička tehnika)
- Pravdić, dr. sc. Velimir, akademik, znanstveni savjetnik u mirovini, Institut »Ruder Bošković«, Zagreb (zaštita čovjeka i okoliša)
- Škare, dr. sc. Danko, viši znanstveni savjetnik, Institut »Ruder Bošković«, Zagreb (kemija, kemijsko inženjerstvo i metalurgija)
- Tuđman, dr. sc. Miroslav, redoviti profesor, Filozofski fakultet, Zagreb (informacijska znanost)
- Zentner, dr. sc. Ervin, redoviti profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb (elektrokomunikacije)

SURADNICI

Alar, dr. sc. Vesna, docentica, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Alfirević, dr. sc. Ivo, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Andrassy, dr. sc. Mladen, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Babić, dr. sc. Hrvoje, akademik, professor emeritus, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Bajzek-Brezak, mr. sc. Biserka, ravnateljica, Hrvatska akreditacijska agencija, Zagreb
Ban, dr. sc. Drago, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Bartolić, dr. sc. Juraj, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Beer, mr. sc. Eduard, dipl. ing. tehnologije u mirovini, DIOKI, Zagreb
Benčić, dr. sc. Antun, načelnik odjela u mirovini, Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, Zagreb
Benčić, dr. sc. Zvonko, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Berberović, dr. sc. Sead, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Bilas, dr. sc. Vedran, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Biljanović, dr. sc. Petar, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Bogutovac, Antonijela, leksikografska suradnica, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb
Bonefačić, dr. sc. Davor, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Božičević, dr. sc. Juraj, redoviti profesor, Fakultet kemije, inženjerstva i tehnologije, Zagreb
Brkić, dr. sc. Dušan, redoviti profesor u mirovini, Poljoprivredni fakultet, Osijek
Budin, dr. sc. Leo, akademik, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Butković, dr. sc. Željko, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Butorac, dr. sc. Josip, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Čabrac Sonja, voditeljica laboratorija u mirovini, Končar–Institut za elektrotehniku, Zagreb
Črnko, dr. sc. Josip, redoviti profesor, Metalurški fakultet, Sisak
Čunko, dr. sc. Ružica, redovita profesorica, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb
Dadić, dr. sc. Martin, docent, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Delimar, mr. sc. Marko, znanstveni suradnik, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Divković, dr. sc. Julija, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Domijan, Darija, leksikografska suradnica, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb
Dragčević, dr. sc. Vesna, izvanredna profesorica, Građevinski fakultet, Zagreb
Fajt, dr. sc. Siniša, docent, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Firinger, dr. sc. Vladimir, voditelj laboratorija u mirovini, Končar–Institut za elektrotehniku, Zagreb
Francula, dr. sc. Nedjeljko, professor emeritus, Geodetski fakultet, Zagreb
Franz, dr. sc. Darka, voditeljica laboratorija za kontrolu proizvoda, Euroinspekt-tehnozem, Zagreb
Franz, dr. sc. Mladen, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Gall-Trošelj, dr. sc. Koralka, viša znanstvena suradnica, Institut »Ruder Bošković«, Zagreb
Gaurina-Medimurec, dr. sc. Nediljka, redovita profesorica, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb
Gjuračić, dr. sc. Krešimir, naslovni docent, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb
Godinić, Vlatka, asistentica, Prirodoslovno matematički fakultet, Zagreb
Gojić, dr. sc. Mirko, izvanredni profesor, Metalurški fakultet, Sisak
Golub, dr. sc. Miroslav, redoviti profesor, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb
Golja, dr. sc. Marijan, docent, Metalurški fakultet, Sisak
Gomzi, dr. sc. Zoran, redoviti profesor, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb
Grgić, dr. sc. Sonja, redovita profesorica, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Guzović, dr. sc. Zvonimir, professor emeritus, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Haznadar, dr. sc. Zijad, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Hebel, dr. sc. Zdravko, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Henč-Bartolić, dr. sc. Višnja, redovita profesorica u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Horvat, dr. sc. Alka, izvanredna profesorica, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb
Hrabar, dr. sc. Silvio, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Hraste, dr. sc. Marin, akademik, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb
Jakobović, dr. sc. Zvonimir, leksikografski savjetnik, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb
Jakopović, dr. sc. Željko, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Janović, dr. sc. Zvonimir, redoviti profesor, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb
Jecić, dr. sc. Stjepan, akademik, professor emeritus, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Jecić, mr. sc. Zdenko, leksikograf, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb
Kacian, dr. sc. Nenad, redoviti profesor, Visoka škola za sigurnost, Zagreb

Klaić, dr. sc. Mirko, dipl. ing. elektrotehnike u mirovini, Končar-Institut za elektrotehniku, Zagreb
 Klemenčić, dr. sc. Aleksandar, profesor emeritus, Građevinski fakultet, Zagreb
 Knapp, dr. sc. Vladimir, redoviti profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Kniewald, dr. sc. Zlatko, redoviti profesor, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb
 Kolonić, dr. sc. Fetah, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Korlaet, dr. sc. Željko, redoviti profesor, Građevinski fakultet, Zagreb
 Kos, dr. sc. Tomislav, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Kovačić, mr. sc. Gordana, profesorica logoped, spikerica, Hrvatski radio, Zagreb
 Kralj, dr. sc. Slobodan, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
 Krog, Robert, leksikografski suradnik, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb
 Krstelj, dr. sc. Vjera, redovita profesorica, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
 Kurajica, dr. sc. Stanislav, izvanredni profesor, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb
 Kuspilić, dr. sc. Neven, redoviti profesor, Građevinski fakultet, Zagreb
 Kviz, dr. sc. Boris, redoviti profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Lacković, dr. sc. Igor, docent, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Lapaine, dr. sc. Miljenko, redoviti profesor, Geodetski fakultet, Zagreb
 Lelas, dr. sc. Vesna, redovita profesorica, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb
 Lovrek, dr. sc. Ignac, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Magaš, dr. sc. Boris, akademik, profesor emeritus, Arhitektonski fakultet, Zagreb
 Mahalec, dr. sc. Ivan, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
 Malarić, dr. sc. Krešimir, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Maljković, dr. sc. Darko, redoviti profesor, Metalurški fakultet, Sisak
 Marić, dr. sc. Vladimir, redoviti profesor, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb
 Matanović, dr. sc. Davorin, redoviti profesor, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb
 Matasović, mr. sc. Miroslav, izvanredni profesor, Visoka škola za sigurnost na radu, Zagreb
 Matković, dr. sc. Prosper, redoviti profesor, Metalurški fakultet, Sisak
 Matošić, dr. sc. Srećko, redoviti profesor, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb
 Metikoš-Huković, dr. sc. Mirjana, redovita profesorica, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb
 Mihalek, mr. sc. Ernest, stariji istraživač, Energetski institut »Hrvoje Požar«, Zagreb
 Mijat, dr. sc. Neven, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Mikelić-Preradović, Nives, asistentica, Filozofski fakultet, Zagreb
 Mikota, dr. sc. Miroslav, viši predavač, Grafički fakultet, Zagreb
 Mikulić, dr. sc. Vladimir, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Milošević, dr. sc. Radovan, viši stručni savjetnik i voditelj razvoja, Končar-električni aparati srednjeg napona, Zagreb
 Modlic, dr. sc. Borivoj, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Nađ, dr. sc. Robert, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Naglič, dr. sc. Vladimir, redoviti profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Novaković, dr. sc. Branko, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
 Opalić, dr. sc. Milan, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
 Parat, dr. sc. Želimir, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
 Pavić, dr. sc. Ivica, docent, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Peharda, mr. sc. Domagoj, asistent, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Peruško, dr. sc. Uroš, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Petković, dr. sc. Tomislav, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Petrović, dr. sc. Ivan, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
 Piljarc, dr. sc. Ivan, redoviti profesor u mirovini, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb
 Pollak, dr. sc. Branko, redoviti profesor u mirovini, Građevinski fakultet, Zagreb
 Prager, dr. sc. Andrija, profesor emeritus u mirovini, Građevinski fakultet, Zagreb
 Pravdić, dr. sc. Velimir, akademik, znanstveni savjetnik u mirovini, Institut »Ruđer Bošković«, Zagreb
 Pršić, dr. sc. Marko, redoviti profesor, Građevinski fakultet, Zagreb
 Richter-Novosel, Željka, leksikografkinja, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb
 Rogale, dr. sc. Dubravko, redoviti profesor, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb
 Rogić, mr. sc. Božidar, stručnjak za razvoj televizijske tehnike u mirovini, Hrvatska televizija, Zagreb
 Salopek, dr. sc. Branko, redoviti profesor, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb
 Sander, dr. sc. Aleksandra, izvanredna profesorica, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb
 Sečen, dr. sc. Josip, redoviti profesor, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb

Simović, dr. sc. Veselin, professor emeritus, Građevinski fakultet, Zagreb
Širotić, dr. sc. Zvonimir, redoviti profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Sladoljev, dr. sc. Želimir, professor emeritus u mirovini, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Smojver, dr. sc. Ivica, docent, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Soljačić, dr. sc. Ivo, professor emeritus, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb
Somek, dr. sc. Branko, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Steiner, dr. sc. Ivo, professor emeritus, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb
Stupnišek, dr. sc. Mladen, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Supek, dr. sc. Selma, docentica, Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb
Szabo, mr. sc. Aleksandar, predavač u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Szavits-Nossan, dr. sc. Antun, redoviti profesor, Građevinski fakultet, Zagreb
Šercer, dr. sc. Mladen, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Šimić, mr. sc. Jandro, upravitelj zavoda za ispitivanje i certificiranje tehničkih proizvoda, Končar-Institut za elektrotehniku, Zagreb
Šipuš, dr. sc. Zvonimir, izvanredni profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Škare, dr. sc. Danko, viši znanstveni savjetnik, Institut »Ruder Bošković«, Zagreb
Štefanović, dr. sc. Duško, urednik u mirovini, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb
Taboršak, dr. sc. Dragutin, professor emeritus u mirovini, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Tonković, dr. sc. Stanko, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Udiljak, dr. sc. Toma, izvanredni profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Unkić, dr. sc. Faruk, izvanredni profesor, Metalurški fakultet, Sisak
Valković, dr. sc. Zvonimir, redoviti profesor, Tehničko veleučilište, Zagreb
Virag, dr. sc. Zdravko, redoviti profesor, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
Vojvodić, dr. sc. Vjeročka, viša znanstvena suradnica, Institut »Ruder Bošković«, Zagreb
Vrljičak, dr. sc. Zlatko, izvanredni profesor, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb
Vujević, dr. sc. Dušan, redoviti profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Vujnović, dr. sc. Momir, izvanredni profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Zelić, dr. sc. Mirko, akademik, redoviti profesor, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb
Zentner, dr. sc. Ervin, redoviti profesor u mirovini, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Zgaga, dr. sc. Zoran, redoviti profesor, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Zagreb
Žarko, dr. sc. Damir, viši asistent, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
Živković, dr. sc. Stanislav, izvanredni profesor, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb
Žubrinić, dr. sc. Darko, redoviti profesor, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb

PREDGOVOR

Tehnički leksikon u nizu je strukovnih leksikona Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža koji obično slijede nakon strukovnih enciklopedija. Tako su po završetku *Tehničke enciklopedije* u 13 svezaka započele pripreme za rad i izdavanje *Tehničkoga leksikona*, prvoga takva djela na hrvatskome jeziku koje će na leksikografski način obuhvatiti najvažnije pojmove u temeljnim tehničkim strukama.

Prve nazive tehničkih pojmova na hrvatskome jeziku bilježe prvi hrvatski rječnici, od *Rječnika pet najuglednijih europskih jezika* Fausta Vrančića (1595) i opsežnoga *Gazofilacija* Ivana Belostenca (1740) do *Rječnika znanstvenoga nazivlja* Stjepana Šuleka (1874–75) s kojim je sustavno osnovano strukovno nazivlje. Suvremeni tehnički rječnici obuhvaćaju uglavnom nazivlje pojedinih tehničkih struka. Nakon prve tehničke knjige na hrvatskome jeziku *Lakši načina putovanja velikih lađa* ..... Marka Antuna Horvatovića (1804) slijedio je u drugoj polovici XIX. st. znameniti niz *Novovjekni izumi u znanosti, umjetnosti i obrtu* te niz srodnih tehničkih i prirodoznanstvenih knjiga u izdanju Matice hrvatske. Velik poticaj izdavanju tehničke literature na hrvatskome jeziku bio je osnutak Visoke tehničke škole (1918), koja je potom prerasla u Tehnički fakultet Sveučilišta u Zagrebu (1926), preustrojen 1956. u posebne tehničke fakultete. U drugoj polovici XX. st. nastao je zamah u izdavanju tehničkih knjiga i časopisa, a tada je pripremana i izdavana i *Tehnička enciklopedija* (1963–97).

Oslanjajući se na to nasljeđe *Tehnički leksikon* nastoji sustavno okupiti hrvatsko strukovno nazivlje i povezati ga s nazivljem na nekoliko svjetskih jezika, leksikografski obraditi pojmove iz različitih grana tehnike i onih prirodoznanstvenih disciplina koje su osnova tehnike, te pokazati razvoj i stanje suvremene tehnike, međusobne veze pojedinih pojmova i tehničkih grana.

Tehnički leksikon, uz naziv članka na hrvatskome jeziku, donosi strukovne nazive na engleskome, njemačkome i ruskome jeziku. Kad je god to bilo moguće prednost je dana hrvatskome strukovnome nazivlju, poglavito ako je postojao predložak u strukovnoj literaturi, ili ako se smatralo da je prepoznatljiv prosječnome korisniku. Uz izvorne nazive dani su i uvriježeni posuđeni nazivi iz drugih jezika, tj. oni koji su ušli u upotrebu. Razlozi su za izbor triju stranih jezika različiti. Engleski je nezaobilazan jezik međunarodnoga komuniciranja, pa tako i u području tehnike, pod utjecajem njemačkoga jezika hrvatsko se tehničko nazivlje tvorilo od prvih dana, osobito u doba razvoja industrije u drugoj polovici XIX. st. i prvoj polovici XX. st., a ruski je jezik sa svojom opsežnom tehničkom literaturom često služio kao primjer tvorbe strukovnoga nazivlja u slavenskim jezicima, pa tako i u hrvatskome.

U *Tehničkom leksikonu* prednost je dana ključnoj riječi u naslovima članaka složenima od više riječi, pa je često primijenjen obrat u redosljedu, kako je to uobičajeno u rječnicima i leksikonima. Zato su u abecednome poretku članci poredani prema ključnoj riječi, koja je većinom imenica.

Nakon naslova i naziva na stranim jezicima u člancima slijedi jezgrovita leksikografska definicija pojma, sročena tako da bude razumljiva prosječnome korisniku. Nakon definicije i opisa pojma on se po potrebi povezuje uputnicama s drugim, najbližim srodnim pojmovima. Mnogi su pojmovi ilustrirani crtežom (shemom, skicom, grafikonom), a neki tabličnim prikazom ili fotografijom.

Tehnički leksikon obrađuje pojmove u svjetlu suvremenih nastojanja tehničkoga normiranja kao jednoga od osnovnih uvjeta ujednačivanja proizvodnje i primjene tehničkih dostignuća i prijenosa informacija, te zaštite čovjeka i njegovoga okoliša u uvjetima održivoga razvoja. Zato je osobita pozornost

dana međunarodnoj, europskoj i hrvatskoj normizaciji, ponajprije normizaciji strukovnoga nazivlja te naziva i znakova mjernih veličina i jedinica.

Tehnički leksikon obuhvaća više od osam tisuća natuknica, od kojih su mnoge složene od nekoliko značenja ili značenja u nekoliko struka, zatim šest stotina crteža, tri stotine fotografija te velik broj preglednih tablica. U *DODATKU* se nalaze popis važnijih znanstvenika, pronalazača, izumitelja i konstruktora, potom kazala naziva na engleskome, njemačkome i ruskome jeziku, tablice mjernih jedinica i prirodnih konstanta, te drugi korisni podatci.

U *Tehničkome leksikonu* surađivalo je više od 140 suradnika koji su pisali ili dopunjavali priloge i 20 urednika pojedinih struka, sve stručnjaci pojedinih tehničkih područja. Oni su uredničkomu timu u Leksikografskome zavodu pružili svoju važnu stručnu podporu.

Tehnički leksikon namijenjen je širokomu krugu korisnika. Stručnjacima bi trebao biti podsjetnikom i savjetnikom u hrvatskome strukovnome nazivlju i njegovu povezivanju sa svjetskim jezicima. Stručnjacima drugih struka daje leksikografsku definiciju tehničkih pojmova, često složenih i zamršenih. Korisniku bi trebao poslužiti za lakše razumijevanje tehničkih pojmova i tumačenje tehničkih naziva, od kojih su mnogi danas u upotrebi i u svakodnevnome životu.

Glavni urednik

KRATICE, AKRONIMI I POSEBNI ZNAKOVI

<i>Kratice ili akronim</i>	<i>Značenje</i>	<i>Kratice ili akronim</i>	<i>Značenje</i>
akr.	<i>akronim</i>	npr.	<i>na primjer</i>
amer.	<i>američki</i>	njem.	<i>njemački</i>
el.	<i>električni</i>	odn.	<i>odnosno</i>
engl.	<i>engleski</i>	okr.	<i>okretaj</i>
EU	<i>Europska unija</i>	pr. Kr.	<i>prije Krista</i>
eur.	<i>europski</i>	razg.	<i>razgovorno</i>
fiz.	<i>fizikalni</i>	rel.	<i>relativni</i>
franc.	<i>francuski</i>	rim.	<i>rimski</i>
god.	<i>godina</i>	rus.	<i>ruski</i>
grč.	<i>grčki</i>	SI	<i>Međunarodni sustav jedinica</i>
HRN	<i>Hrvatska norma</i>	spec.	<i>specifični</i>
hrv.	<i>hrvatski</i>	st.	<i>stoljeće</i>
i dr.	<i>i drugi</i>	švic.	<i>švicarski</i>
i sl.	<i>i slično</i>	tj.	<i>to jest</i>
ISO	<i>Međunarodna organizacija za normizaciju</i>	tzv.	<i>takozvani</i>
itd.	<i>i tako dalje</i>	UK	<i>Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske</i>
kem.	<i>kemijski</i>	UN	<i>Ujedinjeni narodi</i>
lat.	<i>latinski</i>	US, SAD	<i>Sjedinjene Američke Države</i>
LZMK	<i>Leksikografski zavod Miroslav Krleža</i>	→	<i>vidi</i>
magn.	<i>magnetski</i>	...	<i>do</i>
		~	<i>oko</i>